

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ IR
STRATEGINIŲ KOMPETENCIJŲ GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL KELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 1, 2, 3, 7, 8, 11, 13, 14 18, 20, 21 STRAIPSNIŲ,
TREČIOJO IR KETVIRTOJO SKIRSNIŲ PAVADINIMŲ PAKEITIMO, KODEKSO
PAPILDYMO 18¹ STRAIPSNIU IR 15 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMO IR ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 426, 449, 589 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 449¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP-18-1898; TAP-18-1899) (TAIS NR. 18-13233)**

2018-11-29 Nr. NV-3196

Vilnius

1. Projektų rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projektų tikslas: Kelių transporto kodekse nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, aiškiau reglamentuoti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklą, patikslinti Administracinių nusižengimų kodekso nuostatas, įgyvendinti Vyriausybės pasitarimo sprendimą dėl šešėlinės ekonomikos sumažinimo priemonių.

3. Dabartinė situacija:

- Konstitucinio Teismo nutarimais nustatyta, kad esmines ūkinės veiklos sąlygas pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją galima nustatyti tik įstatyme;
- Kelių transporto kodekso projekte aptariami teisiniai santykiai šiuo metu yra reglamentuojami Kodekse ir įgyvendinamuosiuose teisės aktuose;
- Nuostatos dėl leidimų vežti keleivius lengvaisiais automobiliais taksi ir leidimų teikti keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais paslaugas išdavimo, galiojimo sustabdymo ir panaikinimo tvarkos Kodekse reglamentuojamos tik iš dalies;
- Nustatyta, kad autobusų stotis gali būti juridinis asmuo arba juridinio asmens struktūrinis padalinys ir, kad autobusų stotis gali steigti savivaldybė, Lietuvos Respublikos ir užsienio fiziniai ir juridiniai asmenys, užsienio juridinių asmenų filialai ar atstovybės - nėra užtikrinamos Transporto veiklos pagrindų įstatymo 3 str. nuostatos, kad būtų atskirtos transporto infrastruktūros valdymo ir vežėjo veiklos;
- Lengvasis automobilis taksi yra motorinė kelių transporto priemonė, skirta keleiviams ir bagažui vežti, turinti ne daugiau kaip 7 sėdimąsias vietas, įskaitant vairuotojo vietą;
- Nustatyta administracinė atsakomybė už Keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi taisyklių pažeidimus, tačiau keleivių vežimo organizatoriui administracinė atsakomybė nėra nustatyta;
- Vyriausybės 2018 m. lapkričio 7 d. pasitarime svarstant klausimą „Dėl šešėlinės ekonomikos sumažinimo priemonių įgyvendinimo“ (protokolas Nr. 49, 1 klausimas) Susisiekimo ministerijai pavesta pateikti Vyriausybei Kelių transporto kodekso pakeitimo projektą, siekiant sustiprinti pajamų neapskaitymo, teikiant keleivių vežimo paslaugas, rizikos prevenciją.

4. Projektų esmė:

- Kelių transporto kodekse nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas – teisės vežti keleivius lengvaisiais automobiliais už atlygį suteikimo ir panaikinimo sąlygas ir tvarką, reikalavimus keleivių vežimo organizatoriams, keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais veiklai, vežėjų lengviesiems automobiliams, kuriais teikiamos keleivių vežimo už atlygį paslaugos, ir šių lengvųjų automobilių vairuotojams ir kt.;

- Siekiant užtikrinti vienodas konkurencines sąlygas keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais rinkoje, siūloma nustatyti, kad keleiviai lengvaisiais automobiliais už atlygį gali būti vežami tik dviem būdais: lengvaisiais automobiliais arba lengvaisiais automobiliais taksi susisiekimo ministro tvirtinamų Keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais ir lengvaisiais automobiliais taksi taisyklių nustatyta tvarka. Vežėjams būtų išduodami leidimai vykdyti veiklą atitinkama transporto priemone – lengvuoju automobiliu arba lengvuoju automobiliu taksi;
- Siekiant atskirti keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi paslaugas nuo keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą paslaugų, siūloma nustatyti, kad keleiviai lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą gali būti vežami tik elektroninių ryšių priemonėmis sudarius keleivių ir kelionių organizatoriaus sutartį Informacinės visuomenės paslaugų įstatymo nustatyta tvarka ir, kad lengvuoju automobiliu galėtų būti vykdoma tik vienos rūšies keleivių vežimo už atlygį veikla;
- Keleivių vežimo organizatorius privalo teikti Valstybinei mokesčių inspekcijai informaciją apie keleivių vežimo organizatoriaus paslaugomis besinaudojančių vežėjų iš keleivių vežimo už atlygį lengvaisiais automobiliais pagal užsakymą veiklos gaunamas pajamas ir kitus duomenis, susijusius su mokesčių apskaičiavimu ir deklaravimu;
- Teikti paslaugas lengvaisiais automobiliais taksi būtų galima motorinėmis kelių transporto priemonėmis, skirtomis keleiviams ir bagažui vežti, turinčiomis ne daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas, įskaitant vairuotojo vietą - siekiama suvienodinti galimybes teikti keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi ir lengvaisiais automobiliais už atlygį paslaugas;
- Siekiant užtikrinti keleivių vežimo paslaugų kokybę ir keleivių saugumą, nustatyti, kad vairuotojai vežti keleivius už atlygį lengvaisiais automobiliais gali tik turėdami ne mažesnę kaip 2 m. vairavimo stažą;
- Atsižvelgiant į tai, kad kai kuriose Europos Sąjungos valstybėse narėse gali būti steigiami ne tik juridiniai asmenys, bet ir organizacijos, neturinčios nei fizinio, nei juridinio asmens statuso, siūloma nustatyti, kad autobusų stotis gali būti ne tik juridinis asmuo, bet ir kita organizacija ar jų padalinys;
- Tuo atveju, kai autobusų stoties valdytojas vykdo keleivių vežimo autobusais licencijuojamą veiklą, stoties valdytojo funkcijas turi atlikti atskiras padalinys, nevykdantis keleivių vežimo autobusais licencijuojamos veiklos, o šių padalinių finansinė apskaita būtų atskirta;
- Nustatyti administracinę atsakomybę keleivių vežimo organizatoriams už Kelių transporto kodekse nustatytų pareigų nevykdymą – bauda nuo trijų šimtų iki aštuonių šimtų eurų.

5. Derinimas:

- ✓ Vidaus reikalų ministerija pastabų ir pasiūlymų neturėjo, atsižvelgta į Valstybinės mokesčių inspekcijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pastabas.
- ✓ Lietuvos transporto saugos administracijos pastabos suderintos darbo tvarka.
- ✓ Dėl Europos teisės departamento, Ūkio ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos, Konkurencijos tarybos, Teisingumo ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Lietuvos verslo konfederacijos, Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“, VŠĮ „Klaipėdos keleivinis transportas“ pastabų, į kurias neatsižvelgta teikiama derinimo pažyma.
- ✓ Pažymėtina, kad, vadovaujantis Vyriausybės darbo reglamento 33 punkto ir 38.3 papunkčio nuostatomis, Susisiekimo ministerija turėjo organizuoti suinteresuotų institucijų pasitarimą pateiktoms pastaboms ir pasiūlymams, į kuriuos neatsižvelgta, aptarti ir teikime nurodyti tokio pasitarimo rezultatus.
- ✓ Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2018 m. lapkričio 28 d. išvadoje Nr. NV-3178 teikia pastabas ir pasiūlymus.
- ✓ **Strateginių kompetencijų grupės siūlymai:**

1. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba 2018 m. lapkričio 7 d. pristatė Vyriausybei (pasitarimo klausimas Nr. 1) situaciją dėl šešėlinės ekonomikos keleivių vežimo srityje ir siūlymus, kurie mažintų

šešėlinę ekonomiką šioje srityje. Vyriausybei pristatytos šios projektuojamos arba siūlomos projektuoti nuostatos, susijusios su Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso pakeitimo projektu:

1.1. Keleiviai pagal užsakymą vežami tik pagal su jais sudarytas sutartis elektroninėmis priemonėmis;

1.2. Duomenys privalomai teikiami Valstybinei mokesčių inspekcijai;

1.3. Įgaliojimai dėl licencijų ir leidimų administravimo būtų priskirti vienai institucijai – Lietuvos transporto saugos administracijai.

Susisiekimo ministerijos pateiktame projekte atspindėti siūlymai 1.1. (dėl susitarimų elektroninėmis priemonėmis) ir 1.2. (dėl informacijos teikimo VMI) – projekto 13 straipsnyje. Tačiau nėra atsižvelgta į Vyriausybės pasitarime aptartą priemonę – licencijų ir leidimų centralizavimą vienoje institucijoje, potencialiai - Lietuvos transporto saugos administracijoje (turinčioje ir regioninius padalinius).

2. Vyriausybės kanceliarijos nuomone tai yra racionalus FNTT siūlymas dėl licencijų ir leidimų išdavimo centralizavimo (į kurį nėra atsižvelgta, kartu nepateikiant aiškių argumentų) dėl šių priežasčių:

a) licencijų ir leidimų išdavimo ir kontrolės centralizavimas yra efektyvumu pasižymintis sprendimas (centralizuojamos kompetencijos, resursai, sinchronizuojami priežiūros veiksmai ir standartai), o tai leistų produktyviau vykdyti šešėlinės ekonomikos prevenciją;

b) licencijų centralizavimo priemonę Vyriausybės pasitarime 2018 m. lapkričio 7 d. jau nutarta taikyti kitoje didelės šešėlinės ekonomikos rizikos srityje – prekybos naftos produktais veikloje. Atitinkamai aktualus kryptingas ir suderintas šešėlinės ekonomikos rizikos valdymo priemonių taikymas didžiausios rizikos sektoriuose;

c) Susisiekimo ministerijos pateiktas FNTT pasiūlymo atsisakymo argumentas - *“pagal Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 33 dalį keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas yra viena iš savarankiškųjų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų) savivaldybių funkcijų, kurių perdavimas yra netikslingas“* - nėra pakankamas, nes cituojamos Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 33 dalies pilna nuostata dėl savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra tokia *“keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas, lengvatinio keleivių vežimo kompensacijų skaičiavimas ir mokėjimas;“*, kuri neapima konkrečiai licencijų išdavimo klausimo, tačiau to paties Vietos savivaldos įstatymo straipsnio 39 dalis reglamentuoja, kad savivaldybės savarankiška funkcija yra „leidimų (licencijų) išdavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka“, dėl to Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso pakeitimo projekto atžvilgiu licencijų išdavimas savivaldybėse nėra savaiminis procesas, bet konkretaus įstatyminio sprendimo objektas (licencijų išdavimą numatant savivaldybėje arba kitoje institucijoje).

6. Atitiktis Vyriausybės programai: atitinka Vyriausybės programos skyriaus „Veiksmingos šešėlinės ekonomikos mažinimo priemonės“ 220.1 ir 220.5 papunkčių nuostatas.

7. Dalykinio vertinimo išvada:

Atsižvelgiant į Projektais siūlomų spresti klausimų aktualumą ir siekiant paspartinti Projektų parengimą svarstymui Vyriausybės posėdyje, siūlome Projektus teikti svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, o Susisiekimo ministerijai iki pasitarimo įvertinti pastabas ir pasiūlymus.

Vyriausiasis patarėjas

Vaidas Augustinavičius

Patarėjas

Arvydas Nevas

Arvydas Nevas, tel. 8 706 63 787, el. p. arvydas.nevas@lr.v.lt